

Pozostawiamy poza sobą okres zmagani wojennych, których wynikiem jest odwalenie kamienia grobowego i oswobodzenie Białego Orła, wступujemy na drogę mozolnej, ale twórczej i ożywczej pracy około odbudowy Ojczyzny. Zdajemy sobie dokładnie sprawę z ważności i powagi tej chwili

dziejowej, która od nas techników wymaga wzmożonej działalności, lecz z młodzieńczą energią i wypróbowanymi siłami, popartymi doświadczeniem, wступujemy w ten nowy okres, zdążający ku gódom brylantowym.

Inż. Stanisław Kozłowski.

Z J A Z D Y.

Rześląc szkic historyczny polskich Zjazdów technicznych w minionem dwudziestopięcioletniu, t. j. 1902 r., trzeba przede wszystkim stwierdzić, że pierwsze cztery Zjazdy techników polskich (1882, 1886, i 1894 r. we Lwowie, 1899 r. w Krakowie) były nietylko zjazdami fachowców, nie tylko zestawieniem cegiełek, które polscy technicy dorzucili do ogólnego, wszechświatowego rozwoju, ale również manifestem wobec Europy, że „jeszcze nie zginęła“.

I dlatego, chociaż w pamiętniku jubileuszowym Towarzystwa Politechnicznego z r. 1902 zapowiadał ś. p. B. W. Darowski, że przygotowania Stałej Delegacji IV Zjazdu do Zjazdu V, który miał się odbyć w Warszawie, są w pełnym toku, rząd rosyjski niedopuscił do urządzenia V Zjazdu w Królestwie, do czego zresztą i wypadki wojenne rosyjskie (1905 r.) i ich polityczne następstwa niemało się przyczyniły. Czekano cierpliwie lat kilka, łudzono się nadzieją, że wystawa w Częstochowie w 1909 r. usunie przeszkody, wreszcie po jedynastu latach przerwy musiano zaniechać tego zamiaru i V Zjazd urządzić we Lwowie we wrześniu „grunwaldzkiego“ 1910 roku, wybierając celem przewodniczącym (po raz drugi) ś. p. inż. Kazimierza Obrębowicza z Warszawy.

W czasie tej przerwy w zjazdach poczyniła technika olbrzymie postępy (np. elektromechanika, automobilizm, lotnictwo i t. p.), to też Zjazd, w którym zgłosiło udział około 450 osób, miał aż 40 referatów, a Kraj (b. Galicja) — przez usta ówczesnego Marszałka, ś. p. hr. Stanisława Badeńskiego — witał w technikach pionierów podniesienia jego produkcji przemysłowej, komunikacji, obrony od klęsk elementarnych. Chociaż skutek wyłonienia Stałej Delegacji zjazdowej, Wydział P. T. P. jako taki bezpośrednio nie zajmował się sprawami zjazdu, to jednak jego członkowie byli głównymi organizatorami, więc Jan Nepomucen Franke — przewodniczącym Delegacji, Leon Syroczyński — przewodniczącym Komitetu wykonawczego, przy ofiarnej współpracy kolegów Stanisława Anczyca, Gustawa Bisauza, Romana Ingardena, Adolfa Müllera, Stefana Niementowskiego, Bronisława Pawlewskiego, Karola Skibińskiego, Adama Teodorowicza, Józefa Tomickiego i całego szeregu innych, jeszcze żyjących.

Zjazd ówczesny pracował w 10 sekcjach: architektonicznej, komunikacji lądowej, budownictwa wodnego, mechanicznej, elektrotechnicznej, tekstylnej, chemiczno-technologicznej, górnictwa, naftowej i gazowniczej, oraz ogólnej (z podsekcją wykształcenia zawodowego, słownikową, oraz przemysłową). Wybijały się zagadnienia: budowa rządowa, drogi wodne, oraz roboty meljoracyjne, budowa wodociągów, regulacja, oraz kanalizacja miast i miasteczek w ówczesnej Galicji, wprowadzenie opalania lokomotyw ropą (Borysław był jeszcze w stanie hyperprodukcji), nowoczesne silniki (Diesel, turbina wodna), postępy w ogrzewnictwie, przepisy bezpieczeństwa w elektrowniach, postępy i organizowanie gazownictwa polskiego, uprzemysłowienie kraju, produkcja przemysłowa, zmniejszenie jej kosztów, słownictwo technologiczne, ustawowe unormowanie stanowiska inżynierów, jak również organizacja szkolnictwa zawodowego i politechnicznego. Pozatem zaprotestowano głośno przeciw sprowadzaniu pozakrajowych sił technicznych, przeciw germanizowaniu górnictwa, żądając polskich zarządów w administracjach salin, kopalni węglowych i t. p. Z oryginalnych prac badawczych — cytujemy je, aby pamięć o nich nie zgasła — przedstawili referaty: Stanecki o akumulatorach, Ulkowski o nomografii, Matakiewicz o przepływie wody. Odczytano też referat nieobecnego Ignacego Mościckiego (produkcja kwasu azotowego z powietrza, wieże absorbcyjne, kondensatory elektryczne) i wysłano doń depeszę z uznaniem „za działalność przynoszącą zaszczyt technice polskiej“.

Rozpisałem się nieco szerzej o tym „lwowskim“ zjeździe, ale ówczesnym członkom P. T. P., którym warunki miejscowe pozwalały prawie in corpore brać udział w obradach, z pewnością utkwili ten zjazd dobrze w pamięci.

W dwa lata później, we wrześniu 1912 r. odbył się czterodniowy, VI Zjazd techników polskich w Krakowie, z udziałem 600 zgłoszonych osób. Organizacja przewidywała go już z góry, jako szereg zjazdów zawodowych, z których wybijały się zjazdy: techników budowni wodnych, techników budowy i higieny miast, architektów i budowniczych, chemików, techników gazownictwa, elektrotechników i mechaników. Pierwszy raz wzięli też

w nim udział górnicy, hutnicy i wiertnicy, których zjazd uchwalił na przyszłość łączność ze Stałą Delegacją. Aktualne sprawy zawodowe, (coprawda w większości specjalnie „galicyjskie“), obejmowały dużą skalę techniczno-cywilizacyjną naszych potrzeb i zamierzeń praktycznych — widocznie przeciąg dwóch lat od przedostatniego zjazdu nie był za krótki. Prawie połowa referatów spoczywała na członkach P. T. P. ze Lwowa, że wymienimy: Matakiewicza o projekcie noweli kanałowej, Nadolskiego o sanacji Krynicy, Kühnela o stanowisku techników w gminach i radach powiatowych, Drexlera o zakładaniu ulic miejskich, Gayczaka o motorach Diesla w elektrowniach, Świeżawskiego o rentowności fabryk maszyn, Hauswalda o stanowiskach mechaników w przemyśle i o założeniu pracowni technologicznej, dla praktycznego kształcenia techników i robotników, Teodorowicza o urządzeniach transportowych w gazowniach. Uchwalone rezolucje dotyczyły: reformy galicyjskiej ustawy wodnej, hydrotechniki i regulacji zdrojowisk, budowy zbiorników wodnych, ułatwień kredytowych na cele asanizacyjne miast (utworzenia funduszu państwowego), kreowania krajowego Biura elektrotechnicznego, wydania statystyki elektrowni na ziemiach polskich, utworzenia katedry budowy miast i katedry gazownictwa na Politechnice lwowskiej.

Wobec nowego charakteru Zjazdu przemieniono też „Stałą Delegację“ na „Radę Zjazdów i Zrzerzeń technicznych polskich“, a statut jej rozszerzono w kierunku uzupełnienia Rady przez delegatów zjazdów zawodowych.

Następny zjazd miał się odbyć w 1915 r. w Warszawie. Uzyskano już nawet pozwolenie rządu rosyjskiego. We Lwowie przygotowano z wielkim zapalem materiały i wnioski, ale Wielka Wojna przeorała wszystko. I tylko Koło Architektów P. T. P. udało się jeszcze wziąć czynny udział w I Zjeździe higienistów polskich we Lwowie w lipcu 1914 r. (referaty na temat założenia, budowy i urządzeń szpitali).

„Tymczasem“ — przepisuję poniższe słowa ze sprawozdania P. T. P. za rok 1917, — „tworzyło się Państwo Polskie wśród walk i zawodów. Oczy nasze zwrócone nienastannie ku Warszawie, a serca przepełnione gorącym życzeniem, aby praca, podjęta przez wybranych mężów Narodu około budowy Państwa Polskiego, postępowała raźnie i szczęśliwie. Każdy chciał, aby mu los pozwolił choć w drobnej mierze wziąć udział w twórczej robocie około odbudowania Ojczyzny“. — Polskie Towarzystwo Politechniczne szukało sposobności współpracy w robotach przygotowawczych. Wymagało to komunikowania się z kołami fachowymi Warszawy i prowadzenia korespondencji, jednak władze okupacyjne niemieckie zabroniły wymiany pism i listów w języku polskim.

A właśnie odbywał się w Warszawie „Nadzwyczajny Zjazd Techników Polskich“ 12—15 kwietnia 1917 r., przy udziale zgłoszonych 944 osób. Wygłoszono 21 referatów ogólnych i 49 zawodowych, w sekcjach: komunikacyjnej, budownictwa, urządzeń zdrowotności publicznej, elektrotechnicznej, mechaniczno-przemysłowej, chemicznej i ogólnej. Zjazd zlecił wybranej delegacji jako ogólne wskazania: utrzymywanie stosunków pomiędzy poszczególnymi stowarzyszeniami i wzajemne informowanie o pracach i zamierzeniach, zbieranie danych, dotyczących stanu urządzeń technicznych i potrzeb przemysłu, organizowanie instytucyj samopomocy dla techników, pośrednictwa pracy, prowadzenie rejestracji polskich sił technicznych i t. d. Zjazd ten nie tylko zbliżył techników polskich zawodowo, ale wzmógł solidarność narodową i pozwolił „popatrzeć z otuchą w przyszłość, gdy własną pracą sami u siebie“ — (podkreślone w ówczesnem sprawozdaniu Przeglądu Technicznego) — „do budowy Ojczyzny przystąpimy“. Zjazd zamknęto pieśnią „Boże, coś Polskę“.

Sam fakt zwołania zjazdu do Warszawy, a tembardziej szeroko zakrojony program jego obrad, wzbudziły w gronie członków P. T. P. gorącą chęć uczestniczenia w obradach i liczny zastęp członków zgłosił swój udział, ale niemieckie władze okupacyjne pozostawiły podania o pozwolenie przyjazdu zupełnie bez odpowiedzi — uznając wszelką wymianę myśli między „Galicją“ a „Królestwem“ w sprawie odbudowy zniszczonego kraju, jako szkodliwą dla tworzonej pod swoją opieką państwowości polskiej. Podobnie miała się rzecz we wrześniu 1917 r. z udziałem P. T. P., w lubelskim Zjeździe przedstawicieli miast i miasteczek, dla omówienia spraw odbudowy.

Wreszcie, jako znak jeszcze ciągle wówczas istniejącej trójrozbiorowej niewoli, trzeba tu przypomnieć, odbyty staraniem głównie ś. p. M. Lutosławskiego w tymże roku w Moskwie, Zjazd techników polskich, pozostałych w Rosji.

Polskie Towarzystwo Politechniczne (delegaci Hauswald i Krauze) wzięło w tym czasie udział tylko w Zjeździe przemysłowców w Krakowie, zwołanym przez tamtejszy komitet obywatelski dla spraw odbudowy. Dla przygotowania materiału zwołano we Lwowie dwa zebrania, przy udziale zastępców Izby Handlowej i Przemysłowej, a osobna komisja zredagowała memorjał, zawierający 16 wniosków, względnie postulatów, dotyczących linii wytycznych dla odbudowy i rozwoju naszego przemysłu po zawarciu pokoju. Dodatkowym memorjałem (referent Wieleżyński) usiłowano przeciwdziałać marnowaniu gazu ziemnego na Podkarpaciu.

Tymczasem nastał okres zjazdów zawodowych a było ich całe mnóstwo. Zaczął je I Zjazd Polskich Mierniczych, na którym coprawda Mało-

polską reprezentował tylko Kraków, bo lwowscy geometrzy w styczniu 1919 r. „obmierzała” karabinami peryferję miasta. Ale w różnych następnych, już z reguły kilkaset osób liczących zjazdach, widzimy zawsze duży udział członków Polskiego Towarzystwa Politechnicznego.

Oto ich krótkie (może niezupełne) zestawienie:

Zjazdy Architektów polskich Warszawa — 1919, Warszawa — 1926, Poznań — 1926, Wilno — 1926, Łódź — 1927. *Elektrotechników polskich*: Warszawa — 1919, Toruń — 1921. *Mechaników polskich*: Warszawa 1923 i 1925. Od 1926 r. urządzi się zjazdy okręgowe, poświęcone omówieniu specjalnych zagadnień (Radom, Katowice). *Górników i Hutników polskich*: Katowice — 1922. *Inżynierów Kolejowych*: Warszawa — 1921, Wilno — 1922, Lwów — 1923, Poznań — 1924, Gdańsk — 1925, Warszawa — 1926. *Gazowników i Wodociągowców*: Warszawa — 1919, Warszawa — 1920, Poznań — 1921, Lwów — 1922, Bydgoszcz — 1923, Kraków — 1924, Warszawa — 1925, Poznań — 1926, Toruń — 1927. *Związku Elektryków polskich*: Warszawa — 1919, Warszawa — 1920, Poznań — 1921, Łódź — 1922, Katowice — 1923, Kraków — 1924, Warszawa — 1925, Poznań — 1926, Lwów — 1927. *Doskonalenia gospodarki cieplnej*: Łódź — 1921, Poznań — 1922, i trzy kursy ciepłotechniczne o charakterze zjazdowym we Lwowie — 1922, 1923, 1926. *Chemików polskich*: oba w Warszawie — 1923 i 1925, pierwszy połączony ze zjazdem Fizyków. *Cukrowników Rzeczypospolitej polskiej*: Warszawa — 1921, Poznań — 1922, Lwów — 1923, Warszawa — 1925, Toruń, Gdańsk — 1926. *Zjazd Naukowej Organizacji pracy*: Warszawa — 1924. *Zjazd Zdrojowisk i Uzdrowisk*: Lwów — 1922. *Zjazd Inżynierów drogowych* we Lwowie 1926, połączony z wystawą drogową, urządzoną na Targach Wschodnich.

Zjazdy Przemysłowców polskich, jak Związku metalowego, Związku Zawodowego Wielkiego Przemysłu chemicznego, Związku Cukrowników, Producentów ropy, Rafinerów, Przemysłowców budowlanych i t. d., nie są ze względu na swój charakter objęte powyższym zestawieniem.

Na zjazdach ściśle zawodowych były omawiane prawie zawsze, obok rzeczy fachowych, sprawy obrony interesów danej grupy, specjalnego szkolnictwa, uprawnień i t. p. Dodajmy, że brali udział członkowie nasi w zjazdach międzynarodowych, jak w I i II Kongresie Mechaniki technicznej, (Delft — 1924, Zurich — 1926), w I i II Kongresie naukowej Organizacji Pracy (Praga — 1924, Bruksela — 1925), w Kongresie badań psychicznych w Warszawie — 1923, w Kongresach energetycznych (Lyon — 1925, Bazylea — 1926), w powojennych Zjazdach Inżynierów-wiertników (Leoben — 1924, Bukareszt — 1925) — a otrzymamy obraz prawdziwie bujnego życia wewnętrznego techniki

polskiej, jak i dowód coraz większej łączności duchowej z Zachodem — zawsze przy udziale członków P. T. P.

Ale cóż się stało z Ogólnymi Zjazdami Techników Polskich? Przeżywają one pewien kryzys i, jeżeliby się nie zreformowały, zamierzłyby zupełnie. Oto powojenna historia ich samych i ich ośrodka, jakim jest Stała Delegacja.

Ta ostatnia, zapoczątkowana po wojnie wysłaniem jeszcze w 1919 r. do Warszawy pięciu delegatów P. T. P., nie dawała przez trzy lata żadnego pozytywnego rezultatu, mimo utworzenia biura, które miało być czynne przy Stowarzyszeniu Techników w Warszawie. To też, korzystając z obecności kompetentnych osób na Targach Wschodnich w 1921 r., ujęło P. T. P. znowu inicjatywę w swoje ręce i doprowadziło w r. 1922 do ponownego utworzenia Stałej Delegacji. Przekształciła się ona w 1924 r. na istniejący obecnie Związek Polskich Zrzeszeń Technicznych, łączący 22 towarzystw. Prace Związku, znaczone częstotliwymi zjazdami (I—1922 we Lwowie, następnie w Warszawie, Poznaniu, Wilnie, Katowicach, Lublinie), ruszyły teraz energicznie z miejsca, zajmując się, poza własnym statutem, ochroną tytułu i uprawnień inżyniera, jego stanowiskiem w wojsku, organizacją władz i urzędów technicznych, opinowaniem aktualnych ustaw, przemysłowej, budowlanej, normalizacją, szkolnictwem, wydawaniem stałego organu „Wiadomości Związku P. Z. T.”, wreszcie zwoływaniem Ogólnych Zjazdów polskich techników zrzeszonych: I-go w Warszawie we wrześniu 1923 r., połączonego z obchodem 25-lecia Stowarzyszenia Techników w Warszawie, i II-go, zwołanego na wrzesień 1927 r. do Lwowa połączonego z jubileuszem 50-lecia Polskiego Towarzystwa Politechnicznego.

W pracach Delegacji, względnie Związku, bierze P. T. P. czynny udział, opracowując w utworzonej w tym celu w łonie Towarzystwa Sekcji organizacyjno-zawodowej (czynniki Blum, Bratro, Gąsiorowski, Hauswald, Matakiewicz, Nadolski, Rybicki, Zipser i i.) szereg referatów, że wymienimy: za redukcją istniejących, zbyt licznych, Okręgowych Dyrekcji Robót publicznych (przez złączenie ich w większe urzędy, obejmujące terytorjalnie po dwa, lub trzy województwa), za wyodrębnieniem tych Dyrekcji od władz administracyjnych (urzędów wojewódzkich), w sprawie rozdziału agend technicznych między urzędy państwowe i samorządowe, przy zatrzymaniu jednolitego korpusu inżynierów państwowych dla obydwu grup urzędów, przeciw zniesieniu Ministerstwa Robót publicznych, za organizacją Izby Inżynierskiej w całym Państwie (postulat dotąd niespełniony) i t. d.

Jeżeli przejdziemy teraz do samych Zjazdów ogólnych, to mimo woli nasuwa się pytanie, czy

wobec tej tak żywej, a bezpośredniej wymiany myśli fachowców w Zjazdach specjalnych i coraz większych różnic między poszczególnymi grupami zawodowymi z jednej strony, a (co zresztą dla sprawy jest tylko korzystne) daleko idących prerogatyw Stałej Delegacji, która się staje kierowniczym, ogólnym Senatem techników polskich, są zjazdy powszechne wogóle jeszcze potrzebne, czy zebrani na nich technicy mają sobie jeszcze do powiedzenia coś interesującego wszystkich. Częściową odpowiedź daje program części plenarnej I Zjazdu P. Z. T. w 1923 r. w Warszawie: Zadania państwa i społeczeństwa na polu technicznym, Organizacja władz technicznych, Udział techników w obronie Państwa, Ochrona pracy inżyniera, Technika a nauka, Podstawy polityki gospodarczej. Były to więc zagadnienia natury ogólnej, które można by jeszcze rozszerzyć (np. na tematy: „Od-

budowa życia gospodarczego, Rola technika w przemyśle, Szkolnictwo zawodowe, Położenie polskiego piśmiennictwa technicznego, Normalizacja, Słownictwo). W każdym razie jednak wolny i niezależny, a przede wszystkim pełny i odpowiednio silny głos kół technicznych, może wypowiedzieć tylko Zjazd ogólny. Do tego dodać należy towarzyszącą stronę Zjazdu, łączącą liczniejsze grona różnych kół zawodowych, czego szczupły w swym składzie Związek zastąpić nie może.

Nie tylko ogólne zagadnienia, ale i pewne problemy techniczne, fachowe, ze względu na swoją popularność, lub niedocenianie ich ważności przez czynniki kompetentne, mogą wymagać podania ich do wiadomości ogółowi techników w żywem słowie, oraz poparcia przez sfery ogólnoinżynierskie.

Roman Witkiewicz.

WYSTAWY I KONKURSY.

Rozpowszechnianie i pogłębianie wiedzy technicznej, budzenie zamiłowania do podniesienia i popierania techniki, oto niektóre ze statutowych zadań naszego Towarzystwa. Zadania te spełnia najpraktyczniej wystawa, czy pokaz wytworów przemysłowych i urządzeń technicznych, a to działając nietylko na szczupły stosunkowo świat techniczny, ale w o wiele większej mierze na ogół obywateli. Jeśli wystawy stanowią na zachodzie ważny i niezastąpiony czynnik w rozwoju państw i ich ekonomicznych podstaw, o ile większą i donioślejszą rolę przypisać im należy u nas, w kraju mało technicznie rozwiniętym. Żywe zajęcie się wystawami przemysłowymi, jak i naukowymi i dziełami sztuki, musiało znaleźć odpowiednik w poczynaniach Towarzystwa, które ze skromnego zrazu współpracownika w organizacji i urządzaniu wystaw, przeszło z czasem na inicjatora, oraz stało się poważnym czynnikiem, bez którego żadna wystawa obejść się nie mogła.

Pierwszą wystawą, w której członkowie Towarzystwa uczestniczyli, (choć w małej mierze), była w roku 1887 krajowa wystawa rolniczo-przemysłowa w Krakowie. Czynny udział członków Towarzystwa, przez wystawienie dużej ilości projektów i planów, zaobserwowaliśmy w wystawie sztuki polskiej w Krakowie, w Sukiennicach, w roku 1888. W tym samym roku organizuje Lwów wystawę higieniczno-lekarską i dydaktyczno-przyrodniczą, w gmachu Szkoły realnej, podczas ferii wakacyjnych. Inicjatywę do tej wystawy dało lwowskie Towarzystwo lekarskie ze współudziałem innych towarzystw. Udział członków w tej wystawie był bardzo żywy i to zarówno jako wystawców, jak też i projektantów.

Piękną kartę w dziejach Towarzystwa stanowi wystawa przemysłu budowlanego, urządzona we wrześniu 1892 roku, która była pierwszą wystawą tego rodzaju w Austrii. Wystawa odbyła się w ogrodach i salach parterowych Politechniki. Zainteresowanie wystawą było ogromne, a powodzenie jej nieoczekiwane, tak pod względem ilości nadesłanych eksponatów, ilości zwiedzających gości, jak też i efektu finansowego. Nadspodziewany dochód, wykazany w bilansie wystawy, stanowi pierwszy zawiązek funduszu Towarzystwa na budowę własnego domu.

W roku 1894 urządzono pierwszą krajową wystawę we Lwowie, do której uświetnienia przyczynili się niemal nasi członkowie. W tej wystawie uczestniczy po raz pierwszy Towarzystwo, przez wystawienie wszystkich roczników swego wydawnictwa „Dźwigni“, oraz „Czasopisma Technicznego“. Z tą wystawą związany jest III Zjazd Techników polskich, na którym zetknęliśmy się z kolegami z za kordonu i zadzierzgnęliśmy z nimi ściślejsze węzły.

W latach 1895 i 1901 mieliśmy dwie wystawy prac architektonicznych, sztuki stosowanej przemysłu artystycznego i malarstwa, naszego kolegi ś. p. Edgara Kovatsa; wystawę pomieszczono w auli Politechniki.

W roku 1902 urządziło Towarzystwo, z okazji uroczystości jubileuszowych 25-lecia, wystawę w Pałacu Sztuki, której jeden dział obejmował wynalazki polskie. Szczegółowy opis tej wystawy pomieszczony jest w pięknej publikacji z r. 1902, p. t. „Dwudziestopięcioletni Jubileusz Towarzystwa Politechnicznego“.

Oddział samborski P. T. P. współdziałał wydatnie w pracach przygotowawczych wystawy przemysłowej w Samborze, którą otwarto w r. 1904.

Do komitetu organizacyjnego wystawy przyrodniczo-lekarskiej z r. 1907, deleguje Wydział Towarzystwa 3 przedstawicieli, których wspólny wysiłek uwieńczony został znacznym powodzeniem wystawy i pomyślnym wynikiem finansowym.

W r. 1908 organizuje Koło Architektów P. T. P. wystawę miejscową prac architektonicznych, jako przygotowawczą do ogólnej wystawy, projektowanej i urządzanej w r. 1910. Wystawę ogólną pomieszczono w Pałacu Sztuki we Lwowie. Wielka ilość prac nadesłanych na tę wystawę, staranny dobór i duża wartość dzieł i okazów, oraz udatne ich rozmieszczenie, sprawiły, że wystawa otwarta była przez 4 tygodnie i budziła żywe zainteresowanie nie tylko kół fachowych, ale i szerszej publiczności. To udanie się wystawy przeszło wszelkie nasze oczekiwania i było zasługą komitetu, na którego czele stał kol. Wincenty Rawski. Zaznaczyć należy, że myśl utworzenia ogólnej wystawy architektonicznej we Lwowie wyłoniła się na Zjeździe delegacji architektów polskich w Krakowie, w grudniu 1908 r., a celem wystawy miał być przegląd prac polskich przed międzynarodową wystawą w Rzymie, projektowaną na rok 1911. Mimo niedopuszczenia Polaków do udziału w wystawie rzymskiej, lwowskie Koło Architektów nie porzuciło myśli urządzenia przeglądu prac we Lwowie.

Jedną z najpiękniejszych była wystawa, urządzona w czasie V Zjazdu Techników Polskich w r. 1910 we Lwowie na Politechnice, pod nazwą „Wystawy Prac Techników polskich“. Z licznych expozycji, podanych szczegółowo w Pamiętniku Zjazdu, wymieniamy: kondensatory Mościckiego, awjatykę, projekty dróg wodnych, wyzyskania sił wodnych, etc. etc.

Z okazji VI-tego Zjazdu Techników polskich w Krakowie w r. 1912, urządziło tamtejsze Koło Architektów wystawę domów mieszkalnych w otoczeniu ogrodowym.

Okres wojenny nie sprzyja pracom organizacyjnym około urządzenia wystaw. Dopiero w 1920 zrealizowano po raz pierwszy myśl urządzenia na placu powystawowym we Lwowie Międzynarodowych Targów Wschodnich, które miały zadanie przyczynić się do poznania rodzimej produkcji przemysłowej, zbliżenia do siebie wytwórców i odbiorców, a przez poznanie i żywą wymianę produktów, przełamać nieufność, bierność i apatię, oraz zastój i martwość gospodarczą, jaka zapanała w okresie powojennym. W organizacji wystawy wzięła udział bardzo znaczna ilość członków Towarzystwa, zapewniając umiejętnie kie-

rownictwem i poparciem powodzenie tej ważnej a nowej placówki, którą naśladowano następnie przy organizacji Targów w innych miastach Polski. Targi Wschodnie rozwijały się z roku na rok, rozszerzając swe agendy na różne dziedziny przemysłu. W r. 1926 objęły VI-te Targi wystawę budowlaną, składającą się z działów: instalacyjnego (wodociągowego, gazowego i elektrycznego), drogowego, połączonego ze Zjazdem Inżynierów drogowych i architektonicznego. Uchwały i prace Zjazdu drogowego ujęte zostały w księdze pamiątkowej, która ukazała się w r. 1926.

Wystawę retrospektywną prac architektonicznych pomieszczono w osobnym pawilonie; obejmowała ona prace z okresu od 1900 do 1926 r. Ostatnim etapem tego przeglądu były prace konkursu na „Tani Dom“, rozpisanego specjalnie w tym celu.

Koło Architektów we Lwowie rozpiśało w ubiegłym okresie szereg konkursów architektonicznych, urządzając następnie wystawy prac konkursowych. Poniżej zamieszczamy zestawienie konkursów, rozpisanych przez lwowskie Koło Architektów:

W r. 1909 konkurs na projekt domu Bromilskich we Lwowie i gmachu Banku Związkowego we Lwowie; w r. 1910 projekt Kasyna we Lwowie, szkice domów czynszowych Tow. kredyt. ziemskiego we Lwowie, projekt gmachu Tow. zaliczkowego w Przemyśle; w r. 1911 projekt filii pragskiego Banku kredytowego we Lwowie, gmachu Dyrekcji Kolei państwowych we Lwowie, pomnika Franciszka Smolki we Lwowie; w r. 1912 projekt hali targowej w Jarosławiu, szkice kościoła św. Anny we Lwowie, II-go Domu Techników we Lwowie, gmachu Kasy Oszczędności w Sanku, domu Izby Stowarz. rękodzielniczych we Lwowie; w r. 1913 projekt ratusza w Drohobyczu; w r. 1914 projekt gmachu Pol. Tow. gim. Sokół IV we Lwowie; w r. 1920 projekt kaplicy cmentarnej dla pomordowanych w Złoczowie, pomnika lotnika ś. p. kap. Bastyra we Lwowie, architektonicznego ujęcia cmentarza Obrońców Lwowa, gmachu Tow. Sztuk Pięknych we Lwowie; w r. 1922 projekt rozbudowy Targów Wschodnich we Lwowie, kościoła w Rudniku nad Sanem; w r. 1924 projekt pomnika „Orlą“ we Lwowie; w r. 1925 projekt pomnika dla lotników Ameryki na cmentarzu Obrońców Lwowa, kościoła w Skniłowie, kiosku muzycznego w Krynicy, świeczników dla kościoła OO. Jezuitów we Lwowie; w r. 1926 projekt pensjonatu w Krynicy, tanich domów mieszkalnych; w r. 1927 projekt sanatorium dla gruźliczych Kasy Chorych we Lwowie.

Inż. Stanisław Kozłowski.

PREZESOWIE WYDZIAŁU GŁÓWNEGO W R. 1902—1926.

† Dr. h. c. JAN NEPOMUCEN FRANKE
(Członek honorowy Tow.)
1901—1902,

† Dr. h. c. LEON SYROCZYŃSKI
(Członek honorowy Tow.)
1903—1907,

WINCENTY RAWSKI
(Członek honorowy Tow.)
1908—1909.

† Dr. h. c. ROMAN INGARDEN
(Członek honorowy Tow.)
1910—1912.

PREZESOWIE WYDZIAŁU GŁÓWNEGO.

EDWIN HAUSWALD
1913—1916.

STANISŁAW RYBICKI
(Członek honorowy Tow.)
1917 do chwili obecnej.

SKŁAD WYDZIAŁU GŁÓWNEGO

WYBRANEGO DNIA 27 KWIETNIA 1927.

Prezes:	Inż. <i>Stanisław Rybicki</i> , em. Prezes Dyrekcji kolejowej,
I. Wiceprezes:	„ <i>Fryderyk Blum</i> , Naczelnik Wydziału wodnego O. D. R. P. Lwów,
II. Wiceprezes:	„ <i>Dr. Otto Nadolski</i> , Profesor Politechniki,
Sekretarz:	„ <i>Stanisław Kozłowski</i> , Kierownik techn. Elektrowni miejskiej na Persenkówce,
Zastępca Sekretarza:	„ <i>Dr. Tadeusz Niemczynowski</i> , Adjunkt Politechniki,
Skarbnik:	„ <i>Edward Bronarski</i> , Radca bud. O. D. R. P. Lwów,
Zastępca Skarbnika:	„ <i>Jan Krynicki</i> , Inżynier lwowskiej Dyrekcji P. K. P.
Redaktor Czasopisma	„ <i>Włodzimierz Roniewicz</i> , St. Asystent Politechniki,
Zast. Red. Czasopisma	„ <i>Kazimierz Zipser</i> , Profesor Politechniki,
Administr. Czasop.: „	<i>Michał Mazur</i> , Konstruktor Politechniki,
Zast. Adm. Czasop.: „	<i>Dr. Władysław Wrażej</i> , Adjunkt Politechniki,
Administrator domu: „	<i>Djonizy Krzyżkowski</i> , Profesor państw. Szkoły przemysłowej,
Zast. Admin. domu: „	<i>Alfred Broniewski</i> , Radca min. O. D. R. P. Lwów,
Bibliotekarz: „	<i>Emil Bratro</i> , Naczelnik Wydziału drogowego O. D. R. P. Lwów.

CZŁONKOWIE:

Inż. <i>Aleksander Drexler</i> , Profesor Politechniki,
„ <i>Kazimierz Dutczyński</i> , Prezes Dyrekcji Poczty i Telegrafów,
„ <i>Tadeusz Gayczak</i> , Dyrektor lwowskiego Oddziału Fabryki Zieleniewskiego,
„ <i>Dr. Maksymilian Huber</i> , Profesor Politechniki,
„ <i>Józef Jaskólski</i> , Radny miasta Lwowa.
„ <i>Dr. Maksymilian Matakiewicz</i> , Profesor Politechniki,
„ <i>Franciszek Południowski</i> , Dyrektor O. D. R. P. w Stanisławowie,
„ <i>Wojciech Sądziel</i> , Dyrektor Wydziału drog. Dyrekcji P. K. P. we Lwowie.

SKŁAD WYDZIAŁÓW

OBROTY, FUNDUSZE, ILOŚĆ

Rok	Prezes i zastępcy	Sekretarz i zastępcy	Skarbnik i zastępca	Członkowie Wydziału
1902	Franke Jan Nepomucen Syroczyński Leon Ingarden Roman	Łoziński Konrad Sosnowski Józef Darowski Bolesław	Czaplicki Henryk Tomicki Józef	Roszkowski Dr. Jan, Ossowski Stefan, Świeżawski Stanisław, Ross Juliusz, Aleksandrowicz Stanisław, Fiedler Tadeusz, Grzębski Edmund, Krzyżanowski Roman, Kuczyński Marjan, Sadłowski Władysław, Szczepanowski Stanisław
1903	Syroczyński Leon Ross Juliusz Ingarden Roman	Sokolnicki Gabrjel Biernacki Konst. Edw. Sadłowski Władysław	Epler Karol Edward Czaplicki Henryk	Grzębski Edmund, Krzyżanowski Roman, Kuczyński Marjan, Aleksandrowicz Stanisław, Dziwiński Dr. Placyd, Fiedler Tadeusz, Gawroński Ludwik, Kulakowski Stanisław, Ramułt Ludwik, Tomicki Józef
1904	Syroczyński Leon Ross Juliusz Ingarden Roman	Biernacki Konst. Edw. Szczepanowski Stanisł. Sadłowski Władysław	Epler Karol Edward Czaplicki Henryk	Dziwiński Dr. Placyd, Fiedler Tadeusz, Gawroński Ludwik, Hauswald Edwin, Krzyżanowski Roman, Kulakowski Stanisław, Kuczyński Marjan, Ramułt Ludwik Baldwin, Sokolnicki Gabrjel, Świeżawski Stanisław, Tomicki Józef
1905	Syroczyński Leon Ross Juliusz Ingarden Roman	Krzyczkowski Djonizy Motylewski Dr. Zygmunt	Epler Karol Edward Czaplicki Henryk	Aleksandrowicz Stanisław, Biernacki Edward Konstanty, Fiedler Tadeusz, Gąsiorowski Kazimierz, Hauswald Edwin, Kamienobrodzki Adolf, Krzyżanowski Roman, Kuczyński Marjan, Pawlewski Bronisław, Świeżawski Stanisław, Szczepanowski Stanisław, Tomicki Józef
1906	Syroczyński Leon Ross Juliusz Ingarden Roman	Krzyczkowski Djonizy Motylewski Dr. Zygmunt Swoboda Michał	Epler Karol Edward Czaplicki Henryk	Aleksandrowicz Stanisław, Balicki Dr. Wacław, Biernacki Edward Konstanty, Fiedler Tadeusz, Gąsiorowski Kazimierz, Kamienobrodzki Adolf, Krupka Włodzimierz, Kuczyński Marjan, Pawlewski Bronisław, Świeżawski Stanisław, Tomicki Józef
1907	Syroczyński Leon Ross Juliusz Ingarden Roman	Krüger Aleksander W. Swoboda Michał Wierzbicki Aleksander	Epler Karol Edward Czaplicki Henryk	Syniewski Wiktor, Kuczyński Marjan, Biernacki Konstanty Edward, Broniewski Alfred, Bartoszewicz Dr. Stefan, Fiedler Tadeusz, Krupka Włodzimierz, Krzyczkowski Djonizy, Pawlewski Bronisław, Świeżawski Stanisław, Tomicki Józef
1908	Rawski Wincenty Ross Juliusz Ingarden Roman	Drewnowski Kazimierz Swoboda Michał Pomianowski Karol	Epler Karol Edward Wierzbicki Aleksander	Syniewski Wiktor, Kuczyński Marjan, Rozwadowski Tadeusz, Świeżawski Stanisław, Krzyczkowski Djonizy, Aleksandrowicz Stanisław, Biernacki Konstanty Edward, Bartoszewicz Dr. Stefan, Fiedler Tadeusz, Krupka Włodzimierz, Pawlewski Bronisław
1909	Rawski Wincenty Ingarden Roman Aleksandrowicz Stanisł.	Drewnowski Kazimierz Swoboda Michał Szulc Stanisław	Epler Karol Edward Syniewski Wiktor	Kuczyński Marjan, Rozwadowski Tadeusz, Kędzierski Ignacy, Biernacki Konstanty Edward, Dujanowicz Teofil, Fiedler Tadeusz, Gąsiorowski Kazimierz, Krupka Włodzimierz, Pomianowski Karol, Ross Juliusz, Syroczyński Leon

OD ROKU 1902—1926,

CZŁONKÓW TOWARZYSTWA

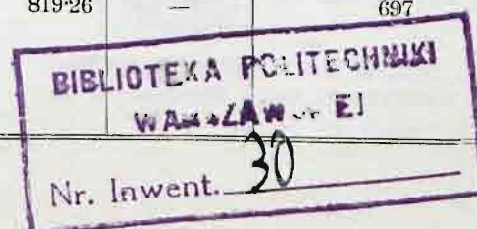
Walnych zebrań	Posiedzeń Wydziału	Zebrani tygodniowych	Wycieczek		O b r o t y		F u n d u s z e			ILOŚĆ CZŁONKÓW
			miejscow wych	zamię- scowych	dochód	rozchód	żelazny	konkur- sowy	budowy domu	
					Kor.	Kor.	Kor.	Kor.	Kor.	
1	20	18	—	1	35.007·10	34.821·97	6.235·67	1.967·75	24.333·56	728
1	18	25	4	2	23.268·72	22.976·83	6.551·63	2.047·24	25.770·96	766
1	19	21	3	1	25.885·01	24.915·—	6.803·63	2.114·70	26.984·23	787
2	22	23	—	—	94.719·38	85.874·91	398·—	2.707·89	28.108·09	821
1	18	19	—	—	170.993·56	170.335·56	110·—	2.606·50	120.199·46	830
3	20	24	1	—	165.999·02	163.211·89	117·75	2.621·86	1.131·70	872
2	17	20	—	—	35.405·06	33.491·87	131·75	2.657·27	4.186·—	904
1	18	24	1	1	34.952·92	33.871·75	131·—	2.826·43	—	940

Rok	Prezes i zastępcy	Sekretarz i zastępcy	Skarbnik i zastępca	Członkowie Wydziału
1910	Ingarden Roman Tomicki Józef Kuczyński Marjan	Wiktor Stefan Gayczak Tadeusz Szulc Stanisław	Epler Karol Edward	Syniewski Wiktor, Drewnowski Kazimierz, Biernacki Konstanty Edward, Dujanowicz Teofil, Fiedler Tadeusz, Gąsiorowski Kazimierz, Kędziński Ignacy, Rawski Wincenty, Ross Juljusz, Rothert Aleksander, Rozwadowski Tadeusz, Syroczyński Leon
1911	Ingarden Roman Tomicki Józef Kuczyński Marjan	Gayczak Tadeusz Balicki Dr. Wacław Downarowicz Stanisław	Epler Karol Edward Ross Juljusz	Anczyz Dr. Stanisław, Drewnowski Kazimierz, Rozwadowski Tadeusz, Biernacki Konstanty Edward, Fiedler Tadeusz, Rogoziński Kazimierz, Rothert Aleksander, Świeżawski Stanisław, Syroczyński Leon, Wiktor Stefan, Minkiewicz Witold
1912	Ingarden Roman Syroczyński Leon Tomicki Józef	Gayczak Tadeusz Downarowicz Stanisław Sikorski Władysław	Epler Karol Edward Ross Juljusz	Anczyz Dr. Stanisław, Drewnowski Kazimierz, Rozwadowski Tadeusz, Rożański Adam, Balicki Dr. Wacław, Biernacki Konstanty, Fiedler Tadeusz, Kamienobrodzki Adolf, Suchowiak Wacław, Świeżawski Stanisław, Wiktor Stefan, Minkiewicz Witold
1913	Hauswald Edwin Syroczyński Leon Tomicki Józef	Gayczak Tadeusz Marynowski Zygmunt Piatowski Zygmunt	Epler Karol Edward	Anczyz Dr. Stanisław, Drewnowski Kazimierz, Rozwadowski Tadeusz, Downarowicz Stanisław, Biernacki Konstanty, Fiedler Tadeusz, Kamienobrodzki Adolf, Rożański Adam, Rybczyński Mieczysław, Sokolnicki Gabriel, Suchowiak Wacław, Wiktor Stefan, Minkiewicz Witold
1914 i 1915	Hauswald Edwin Syroczyński Leon Tomicki Józef	Gayczak Tadeusz Marynowski Zygmunt potem Krauze Dr. Jan	Epler Karol Edward	Anczyz Dr. Stanisław, Downarowicz Stanisław, Kuczyński Marjan, Wiktor Stefan, Gąsiorowski Kazimierz, Biernacki Konstanty, Drewnowski Kazimierz, Fiedler Tadeusz, Jarocki Kazimierz, Osiniński Marjan, Rożański Adam, Ruebenbauer Karol, Rybczyński Mieczysław, Sokolnicki Gabriel, Suchowiak Wacław
1916	Hauswald Edwin Syroczyński Leon Tomicki Józef	Krauze Dr. Jan Machalski Karol	Epler Karol Edward Wierzbicki Aleksander Januszkiewicz Roman	Anczyz Dr. Stanisław, Biernacki Konstanty, Drexler Ignacy, Fiedler Tadeusz, Florjański Władysław, Kuczyński Marjan, Lutze-Birk Aleksander, Pawlewski Bronisław, Syniewski Wiktor, Wiktor Stefan, Rybicki Stanisław, Sokolnicki Gabriel, Dzieślewski Roman, Krzyżkowski Dionizy, Kühnel Artur, Wang Wilhelm, Wierzbicki Aleksander
1917	Rybicki Stanisław Syroczyński Leon Tomicki Józef	Machalski Karol Günther Wacław Wierzbiański Zbigniew	Januszkiewicz Roman Dzieślewski Roman	Anczyz Dr. Stanisław, Matakiewicz Dr. Maksymilian, Kuczyński Marjan, Rożański Adam, Lutze-Birk Aleksander, Krzyżkowski Dionizy, Wiktor Stefan, Korasadowicz Tadeusz, Drexler Ignacy, Fiedler Tadeusz, Hauswald Edwin, Syniewski Wiktor
1918	Rybicki Stanisław Hauswald Edwin Poźniak Wiktor	Winiarz Kazimierz Bryła Dr. Stefan Ulmer Adam	Januszkiewicz Roman Rybczyński Mieczysław	Anczyz Dr. Stanisław, Matakiewicz Dr. Maksymilian, Rożański Adam, Krzyżkowski Dionizy, Wiktor Stefan, Nadolski Dr. Otto, Dzieślewski Roman, Korasadowicz Tadeusz, Lutze-Birk Aleksander, Machalski Karol, Wierzbiański Zbigniew

Walnych zebrań	Posiedzeń Wydziału	Zebrani ty- godniowych	Wycieczek		O b r o t y		F u n d u s z e			ILOŚĆ CZŁONKÓW
			miej- sco- wych	zami- ej- scowych	dochód	rozchód	żelazny	konkur- sowy	budowy domu	
					Kor.	Kor.	Kor.	Kor.	Kor.	
2	18	20	3	1	32.662-17	31.727-21	140-—	2.945-74	Administ. domu —	960
1	20	24	—	—	38.044-93	36.487-34	20-00	3.037-40	—	969
1	18	30	5	3	37.013-64	36.450-—	20-—	3.019-17	—	999
1	16	33	3	2	42.790-93	41.580-72	—	3.073-12	—	1.019
1	13	41	10	—	37.072-80	35.322-71	—	14.571-91	—	W połowie r. 1914 1.150
1	15	46	—	2	14.148-01	12.821-67	—	12.870-71	—	W przybliżeniu 600
1	15	43	—	—	46.502-79	44.190-93	—	14.413-93	—	W przybliżeniu 700
2	16	34	1	—	79.763-83	70.192-85	—	15.112-04	—	W przybliżeniu 800

Rok	Prezes i zastępcy	Sekretarz i zastępcy	Skarbnik i zastępca	Członkowie Wydziału
1919	Rybicki Stanisław Hauswald Edwin Biernacki Konst. Edw.	Winiarz Kazimierz Kozłowski Stanisław Forst Jan Hubicki Stanisław	Januszkiewicz Roman Ruciński Stanisław	Matakiewicz Dr. Maksymiljan, Anczyz Dr. Stanisław, Szybalski Stefan, Krzyczkowski Djonizy, Wiktor Stefan, Mozdyniewicz Adam, Blum Fryderyk, Dzieślewski Roman, Korasadowicz Tadeusz, Kühnel Artur, Nadolski Dr. Otto, Rawski Wincenty, Skibiński Karol
1920	Rybicki Stanisław Hauswald Edwin Biernacki Konst. Edw.	Kozłowski Stanisław Tołłoczko Wiktor Harland Zygmunt	Januszkiewicz Roman Nadolski Dr. Otto	Matakiewicz Dr. Maksymiljan, Kühnel Artur, Szybalski Stefan, Bienkowski Dr. Stanisław, Krzyczkowski Djonizy, Gayczak Tadeusz, Mozdyniewicz Adam, Anczyz Dr. Stanisław, Blum Fryderyk, Dzieślewski Roman, Skibiński Karol
1921	Rybicki Stanisław Hauswald Edwin Biernacki Konst. Edw.	Kozłowski Stanisław Derdacki Zdzisław	Januszkiewicz Roman Bratro Emil	Kühnel Artur, Nadolski Dr. Otto, Szybalski Stefan, Piwoński Emil, Krzyczkowski Djonizy, Gayczak Tadeusz, Klimeczak Władysław, Blum Fryderyk, Bienkowski Dr. Stanisław, Harland Zygmunt, Matakiewicz Dr. Maksymiljan, Skibiński Karol
1922	Rybicki Stanisław Matakiewicz Dr. Maks. Zipser Kazimierz	Kozłowski Stanisław Derdacki Zdzisław Miłaszewski-Stronczak Adam	Januszkiewicz Roman Bratro Emil	Kühnel Artur, Nadolski Dr. Otto, Szybalski Stefan, Kozłowski Stanisław, Krzyczkowski Djonizy, Gayczak Tadeusz, Klimeczak Władysław, Blum Fryderyk, Bienkowski Dr. Stanisław, Hauswald Edwin, Skibiński Karol, Wierzbicki Aleksander
1923	Rybicki Stanisław Zipser Kazimierz Blum Fryderyk	Kozłowski Stanisław Przetocki Marjan Marcinkiewicz Adam	Januszkiewicz Roman Bratro Emil	Kühnel Artur, Nadolski Dr. Otto, Krzyczkowski Djonizy, Gayczak Tadeusz, Roniewicz Włodzimierz, Bienkowski Dr. Stanisław, Matakiewicz Dr. Maksymiljan, Wierzbicki Aleksander, Engel Kazimierz, Huber Dr. Maksymiljan, Jaskólski Józef
1924	Rybicki Stanisław Huber Dr. Maksymiljan Blum Fryderyk	Thullie Czesław	Południowski Franc. Wieniowski Henryk	Kühnel Artur, Nadolski Dr. Otto, Kozłowski Stanisław, Mazur Michał, Krzyczkowski Djonizy, Gayczak Tadeusz, Frühauf Ludwik, Engel Kazimierz, Jaskólski Józef, Matakiewicz Dr. Maksymiljan, Nosowicz Andrzej, Gąsiorowski Kazimierz, Kuczyński Marjan, Sokolnicki Gabriel, Tomicki Józef, Zipser Kazimierz
1925	Rybicki Stanisław Blum Fryderyk Nadolski Dr. Otto	Kozłowski Stanisław	Bronarski Edward Południowski Franc.	Bratro Emil, Broniewski Alfred, Dutezyński Kazimierz, Engel Kazimierz, Gayczak Tadeusz, Huber Dr. Maksymiljan, Jaskólski Józef, Kühnel Artur, Krzyczkowski Djonizy, Matakiewicz Dr. Maksymiljan, Mazur Michał, Południowski Franciszek, Sadel Wojciech, Zipser Kazimierz
1926	Rybicki Stanisław Blum Fryderyk Nadolski Dr. Otto	Kozłowski Stanisław	Bronarski Edward Drexler Aleksander	Bratro Emil, Broniewski Alfred, Drexler Aleksander, Dutezyński Kazimierz, Gayczak Tadeusz, Huber Dr. Maksymiljan, Jaskólski Józef, Krzyczkowski Djonizy, Matakiewicz Dr. Maksymiljan, Mazur Michał, Południowski Franciszek, Roniewicz Włodzimierz, Sadel Wojciech, Zipser Kazimierz

Walnych zebrań	Posiedzeń Wydziału	Zebrani ty- godniowych	Wycieczek		O b r o t y		F u n d u s z e			ILOŚĆ CZŁONKÓW
			miejscow- nych	zamiej- scowych	dochód	rozchód	żelazny	konkur- sowy	budowy domu	
					Kor.	Kor.	Kor.	Kor.	Kor.	
3	18	42	3	1	107.740-24	93.686-77	—	19.291-78	—	W przybliżeniu 850
1	12	46	4	—	Mp.	Mp.	Mp.	Mp.	Mp.	W przybliżeniu 900
					246.337-73	234.555-59	—	14.067-86	—	
1	14	37	4	—	978.789-54	878.783-89	—	12.847-87	—	930
1	16	32	3	—	7,177.234-88	6,408.925-88	—	139.563-31	—	890
1	16	29	—	1	865,027.260	744,633,920	—	141.863-31	—	900
1	11	32	—	2	Zł.	Zł.	Zł.	Zł.	Zł.	923
					22.886-36	17.219-90	—	191.06	—	
1	13	34	3	—	42.974-37	46.694-53	—	1.018-—	—	858
1	11	30	2	1	48.607-12	49.095-27	—	819-26	—	697

SKŁAD WYDZIAŁÓW W ODDZIAŁACH TOWARZYSTWA.

Rok	Prezes i jego zastępca	Sekretarz i skarbnik	Członkowie Wydziału	I l o ś ć				Fundusz obrotowy	
				członków	posiedzeń wydziału	zgrup. tygodn.	wyję- czek	Dochód	Rozchód
								Kor.	Kor.
STANISŁAWÓW									
1902	Krupka Włodz. Adelmann Aleks.	Łyssy Eugenjusz Błoński Emil	Budzyński Wiktor, Gebarowicz Teofil, Gryziecki Józef, Lewicki Adam, Mroczkowski Leon, Sochacki Zygmunt	64	9	8	2	1.348-38	149-79
1904	Krupka Włodz. Adelmann Aleks.	Łyssy Eugenjusz Błoński Emil	Sochacki Zygmunt, Czyżewski Józef, Gebarowicz Teofil, Gryziecki Józef, Lewicki Adam, Pindelski Piotr	55	8	9	1	1.588-91	463-14
1904	Krupka Włodz. Adelmann Aleks.	Łyssy Eugenjusz Błoński Emil	Sochacki Zygmunt, Czyżewski Józef, Gryziecki Józef, Kliment Artur, Pindelski Piotr, Smyczyński Ludwik	54	7	5	2	1.484-43	225-53
1905	Krupka Włodz. Adelmann Aleks.	Łyssy Eugenjusz Błoński Emil	Sochacki Zygmunt, Czyżewski Józef, Gryziecki Józef, Kliment Artur, Pindelski Piotr, Smyczyński Ludwik	60	11	6	3	1.634-01	134-82
1906	Adelmann Aleks. Plechawski Karol	Wiktor Stefan Błoński Emil	Gryziecki Józef, Czechowicz Karol, Kliment Artur, Pindelski Piotr, Łyssy Eugenjusz, Sochacki Zygmunt	56	12	17	3	1.864-52	260-39
1907	Adelmann Aleks. Czechowicz Karol	Łyssy Eugenjusz Błoński Emil	Gryziecki Józef, Dziurzyński Antoni, Pindelski Piotr, Walewski Adam, Wiktor Stefan, Wasserstrom Pinkas	56	9	11	2	1.961-58	390-04
1908	Adelmann Aleks. Czechowicz Karol	Janas Franciszek Błoński Emil	Wieleżyński Aleksander, Lewicki Antoni, Łyssy Eugenjusz, Wasserstrom Pinkas, Wiktor Stefan	56	6	—	—	1.935-81	184-19
1909	Krüger Aleks. Czechowicz Karol	Janas Franciszek Łyssy Eugenjusz Błoński Emil	Gryziecki Józef, Kostkiewicz Władysław, Dziurzyński Antoni, Eder Władysław, Zacharjasiewicz Karol	65	9	11	4	2.139-70	285-53
1910	Krüger Aleks.	Janas Franciszek Kropf Feliks Błoński Emil	Bartkiewicz Ludwik, Łyssy Eugenjusz, Dziurzyński Antoni, Gryziecki Józef, Kostkiewicz Władysław	76	8	14	5	2.275-71	419-36
1911	Krüger Aleks. Gryziecki Józef	Gallas Wład. Lorfin Jan Bartkiewicz L.	Dziurzyński Antoni, Łyssy Eugenjusz, Landau Naftali, Czechowicz Karol, Sawiecki Kazimierz	81	9	10	6	2.392-18	330-89
1912	Krüger Aleks. Czechowicz Karol	Bartkiewicz L. Lorfin Jan Dziurzyński Ant.	Łyssy Eugenjusz, Tokarski Bartłom., Bronarski Edward, Gryziecki Józef, Zipser Kazimierz	95	11	15	6	2.593-93	2.570-54
1913	Zipser Kazimierz Dziurzyński Ant.	Lorfin Jan Bartkiewicz L. Bronarski Edw.	Landau Naftali, Tokarski Bartłomiej, Matkowski Karol, Gryziecki Józef, Łyssy Eugenjusz	80	10	13	7	2.498-74	414-22
do 1/9 1914	Krüger Aleks. Dziurzyński Ant.	Lorfin Jan Bartkiewicz L. Łyssy Eugenjusz	Landau Naftali, Bronarski Edward, Tokarski Bartłom., Gryziecki Józef, Zipser Kazimierz	—	7	10	2	2.404-93	220-19
od 22/8 1915	Krüger Aleks. Dziurzyński Ant.	Tokarski Bart. Bartkiewicz L. Łyssy Eugenjusz	Landau Naftali, Lorfin Jan, Bronarski Edward, Gryziecki Józef, Zipser Kazimierz	—	4	—	—	2.350-48	59-94
1916	Krüger Aleks. Dziurzyński Ant.	Kondraczek Stef. Bartkiewicz L.	Szumski Stefan, Kuźmiński Leon, Bronarski Edward, Gryziecki Józef, Lorfin Jan, Łyssy Eugenjusz	6	4	2	1	—	—

Rok	Prezes i jego zastępca	Sekretarz i skarbnik	Członkowie Wydziału	Ilość				Fundusz obrotowy	
				członków	posiedzeń wydziału	zgrom. tygodn.	wycie- czek	Dochód	Rozchód
								Mp.	Mp.
Oddział wznowiony po przerwie wojennej 11 grudnia 1922.									
1922	Kuźmiński Leon Kuźmin Józef	Artychowski M. Lewicki Agenor	Breyner Karol, Lorfing Jan, Makulski Tadeusz, Swoboda Jan	—	—	—	—	1.986.—	—
1923	Kuźmiński Leon Kuźmin Józef	Artychowski M. Breyner Karol	Dziekoński Włodzimierz, Pi- rich Antoni, Krausz Henryk, Lewicki Agenor, Lorfing Jan, Swoboda Jan	63	8	1	5	1.466.795.—	—
1924	Kuźmiński Leon Kuźmin Józef	Artychowski M. Wein Klemens	Breyner Karol, Dziekoński Włodzimierz, Krausz Henryk, Lewicki Agenor, Lorfing Jan, Swoboda Jan	59	8	5	2	Zł. 1.205.72	Zł. 1.173.72
1925	Kuźmiński Leon Kuźmin Józef	Artychowski M. Wein Klemens	Dziekoński Włodzim., Krausz Henryk, Nowak Władysław, Schramm Zygmunt, Swoboda Jan, Widt Józef	57	8	7	2	1.705.—	1.636.85
1926	Kuźmiński Leon Kuźmin Józef	Artychowski M.	Amster Marek, Dziekoński Włodzim., Grzybowski Mie- czysław, Kalik Jan, Nowak Władysław, Swoboda Jan, Widt Józef	50	—	1	—	1.390.65	1.365.20
P R Z E M Y Ś L									
1902	Monné Karol Bertelmus Ludw.	Kozieł Jan Eberhard Feliks	Dujanowicz Teofil, Goldstein Joachim, Reininger Juljusz	29	9	3	—	Kor. 250.17	Kor. 79.75
1903	Monné Karol Bartelmus Ludw.	Baraniecki Jan Siebauer Eugen.	Hochfeld Henryk, Łempicki Jan, Kozieł Jan	28	—	3	1	333.42	129.25
1904	Monné Karol Wolski Bertold	Langer Antoni Siebauer Eugen.	Koszla Maksymilian, Kozieł Jan, Baraniecki Jan	34	8	6	3	saldo	280.12
1905	Majewski Stan. Majerski Stan.	Langer Antoni	Baraniecki Jan, Siebauer Eug., Kozieł Jan, Suchanek Henryk	33	16	3	2	466.62	210.05
1906	Majewski Stan. Majerski Stan.	Makowski Rom. Siebauer Eugen.	Kozieł Jan, Baraniecki Jan, Suchanek Henryk	29	10	8	—	649.57	455.22
1907	Bartelmus L. Majerski Stan.	Makowski Rom. Siebauer Eugen.	Łempicki Jan, Baraniecki Jan, Kozieł Jan, Panenko Eustachy	28	—	7	1	—	—
1908	Łempicki Jan Majerski Stan.	Kozieł Jan Siebauer Eugen.	Panenko Eustachy, Marconi Stanisław, Mühler L., Żygul- ski Franciszek	28	—	8	—	375.—	370.81
1909	Łempicki Jan Majerski Stan.	Kozieł Jan Siebauer Eugen.	Panenko Eustachy, Marconi Stanisl., Żygulski Franciszek	24	8	5	3	263.—	142.80
1910	Klein Józef Majerski Stan.	Kerth Wiktor Siebauer Eugen.	Kozieł Jan, Panenko Eust., Kornicki Stanisł., Bartelmus Ludwik	28	4	4	4	153.—	101.15
1911	Panenko Eust. Majerski Stan.	Kerth Wiktor Siebauer Eugen.	Kozieł Jan, Kornicki Stani- sław, Bartelmus Ludwik, Le- wicki Antoni	29	12	3	6	163.—	139.75
1912	Panenko Eust.	Kerth Wiktor Siebauer Eugen.	Neumann Sabin, Wierzbowski Ludwik, Budyń Stanisł., Ko- zieł Jan	27	12	3	2	197.50	153.46
1913	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1914	Adam Karol Plinkiewicz Kaz.	Swieżawski Bog. Siebauer Eugen.	Kulikiewicz Marjan, Rosłoń- ski Romuald, Wowkonowicz Jan	—	—	—	—	—	—
Przerwa spowodowana wojną.									

Rok	Prezes i jego zastępca	Sekretarz i skarbnik	Członkowie Wydziału	I l o ś ć				Fundusz obrotowy	
				członków	posiedzeń wydziału	zgrom. tygodn.	wycie- czek	Dochód	Rozchód
								Kor.	Kor.
1918	Łempicki Jan Niebieszczański Mieczysław	Broszko Michał Siebauer Eugen.	Grabowski Józef, Kędziński Józef, Paślawski Jan, Szum- ski Stefan	—	10	8	1	653.—	149.51
1919	Łempicki Jan	Budyń Stanisław Siebauer Eugen.	Grabowski Józef, Paślawski Jan	28	—	—	1	729.49	178.—
1920 1921 1922	Przerwa w działalności Oddziału.								
1923	Pollak Stanisław Molenda Dr. W.	Osostowicz Wł. Łempicki Jan	Chmielewski Bolesław, Ba- rancewicz Kazimierz, Tabiń- ski Roman, Piątkiewicz Adam	—	6	—	1	—	—
1924	Majerski Stan. Molenda Dr. W.	Osostowicz Wł. Łempicki Jan	Chmielewski Bolesław, Ba- rancewicz Kazimierz, Tabiń- ski Roman, Piątkiewicz Adam	—	—	—	—	—	—
1925	Chmielewski Boł. Molenda Dr. W.	Tabiński Roman Małkowski Jan	Pollak Stanisław, Fiałkie- wicz —	22	3	—	—	331.03	244.75
1926	Chmielewski Boł. Popławski Marj.	Tabiński Roman Haupt Stanisław	Kozieł Jan, Małkowski Jan	20	4	—	2	Zł. 875.28	Zł. 757.84
T A R N Ó W									
29/4 1913	Zaremba Szczęs. Vayhinger Stan.	Nowakowski K. Wowkonowicz R.	Brosch Robert, Gawron Ka- rol, Jana Kazimierz, Kara- biński Feliks, Stapf Adolf Juljusz	28	—	1	6	Kor. 538.02	Kor. 436.90
1914	Zaremba Szczęs. Vayhinger Stan.	Nowakowski K. Cyrankiewicz J.	Brosch Robert, Karabiński Feliks, Miłski Adam, Ursini Zygmunt, Wowkonowicz Ro- muald	—	—	6	—	—	—
1915	Zaremba Szczęs. Vayhinger Stan.	Nowakowski K. Cyrankiewicz J.	Brosch Robert, Karabiński Feliks, Miłski Adam, Ursini Zygmunt, Wowkonowicz Ro- muald	—	—	—	—	505.27	299.64
1916	Zaremba Szczęs. Brosch Robert	Nowakowski K. Okoń Edward	Karabiński Feliks, ks. Lenar- towicz Józef, Pruchnik Józef Wowkonowicz Romuald	31	4	—	—	—	—
1917	Brosch Robert Ursini Zygmunt	Nowakowski K. Okoń Edward	Karabiński Feliks, Rybczyń- ski Mieczysław, Skofieg Ka- rol, Zaremba Szczęsny	29	13	6	7	1.279.78	1.203.01
1918	Brosch Robert Ursini Zygmunt	Nowakowski K. Okoń Edward	Karabiński Feliks, Zaremba Szczęsny, Miłski Adam, Stapf Adolf Juljusz	31	12	6	4	783.02	576.76
1919	Ursini Zygmunt Sidorowicz Kaz.	Huber Kazimierz Okoń Edward	Brosch Robert, Stapf Adolf Juljusz, Studniarski Józef, Kopyciński Franciszek, Tela- tycki —	26	14	10	3	3.044.56	1.915.74
1920	Misiaczek Rajca Walenty	Francos Józef Okoń Edward	Klimaszewski, Pruchnik Józ., Schwakopf Józef	26	11	5	—	Mp. 3.807.90	Mp. 1.976.60
1921	Misiaczek Rajca Walenty	Francos Józef Okoń Edward	Lewicki Antoni, Leuchter Mojżesz, Schwakopf Józef	24	—	9	—	8.716.90	4.990.60
1922	Misiaczek Rajca Walenty	Francos Józef Okoń Edward	Lewicki Antoni, Leuchter Mojżesz, Schwakopf Józef	23	—	7	—	127.616.30	—
1923	Brosch Robert Huber Kazimierz	Leuchter Moj. Wójcicki —	Pruchnik Józef, Lewicki An- toni, Sidorowicz Kazimierz, Szczepański Tadeusz	20	—	4	2	20,372.000.—	—

Rok	Prezes i jego zastępcy	Sekretarz i skarbnik	Członkowie Wydziału	I l o ś ć				Fundusz obrotowy	
				członków	posiedzeń wydziału	zgrom. tygodn.	wyje- czek	Dochód	Rozchód
								Zł.	Zł.
1924	Brosch Robert Huber Kazimierz	Leuchter Moj. Wójcicki	Lewicki Antoni, Rajca Wa- lenty, Sidorowicz Kazimierz, Szczeptański Tadeusz	17	—	6	2	—	—
1925	Brosch Robert Huber Kazimierz	Leuchter Moj. Okon Edward	Jesioneł Józef, Plachte Leon, Rajca Walenty, Szczeptański Tad., Wowkonowicz Romuald	21	—	1	5	488.33	444.25
1926	Brosch Robert Huber Kazimierz	—	Leuchter Mojżesz, Lewicki Antoni, Müller Jan, Okon Edward, Plachte Leon, Rajca Walenty, Zawadzki, Wowko- nowicz Romuald	23	—	7	3	694.—	694.—
S A M B O R									
18/3 1922	Kossonoga Eust. Wewiórski Ign.	Hornicki Teofil Batycki Jan	Angielski Ant., Zopoth Wil- helm, Manasterski Stefan	15	—	23	—	—	—
1923	Kossonoga Eust. Wewiórski Ign.	Hornicki Teofil Batycki Jan	Angielski Ant., Zopoth Wil- helm, Manasterski Stefan, Ba- deńczyk Stanisław	15	—	9	2	—	—
1924	Kossonoga Eust.	Badeńczyk Stan.	—	16	—	—	1	Zł. —	Zł. —
1925	Kossonoga Eust.	—	Becker, Badeńczyk Stanisław, Angielski Antoni, Manaster- ski Stefan	17	—	3	—	—	—
1926	Wewiórski Ign. Kossonoga Eust.	—	Becker, Angielski Ant., Hor- nicki Teofil	15	4	—	—	—	—
N O W Y S Ą C Z									
1912	Orzelski Julian Malinowski Jak.	Bogdanowicz St.	Gotfrejow Adolf	—	—	—	—	Kor. —	Kor. —
1913	Suchanek Henryk Górski Kazimierz	Bogdanowicz St.	Łukawski Józef, Messing Ja- ków, Szule Antoni	—	—	—	—	446.16	281.60
1914	Suchanek Henryk Górski Kazimierz	Bogdanowicz St.	Łukawski Józef, Messing Ja- ków, Szule Antoni	—	—	—	—	332.56	52.22
1915 i 1916	Przerwa spowodowana wojną.								
1917	Suchanek Henryk Górski Kazimierz	Bogdanowicz St.	Łukawski Józef, Messing Ja- ków, Szule Antoni	—	—	—	—	338.28	126.40
1918	Suchanek Henryk Górski Kazimierz	Bogdanowicz St.	Łukawski Józef, Messing Ja- ków, Szule Antoni	—	—	—	—	216.64	—
1919	Górski Kazimierz Suchanek Henryk	Krasucki Liberat Schulc Antoni	Bogdanowicz Stanisł., Rauch Zdzisław, Dziewolski, Heitz- mann	—	4	4	—	—	—
1920	Górski Kazimierz Suchanek Henryk	Krasucki Liberat Schulc Antoni	Bogdanowicz Stanisł., Rauch Zdzisław, Dziewolski, Heitz- mann	—	—	—	—	—	—
1921	Małecki Jan Dutczyński Wład.	Krasucki Liberat Małecki Jan	Cyło Walenty, Miczyński Sta- nisław, Wądrzyk Stanisław	—	—	—	—	Mp. 5.905.06	Mp. 4.400.—
1922	Małecki Jan Dutczyński Wład.	Sobolewski Józef Małecki Jan	Cyło Walenty, Miczyński Sta- nisław, Wądrzyk Stanisław	—	7	—	—	44.825.—	42.825.—
1923	Krasucki Liberat Chinurski Wład.	—	Bukasiewicz Stanisł., Gdesz Roman, Kubik Horodyski Gu- staw, Małecki Jan, Schneider Adolf	—	—	—	—	—	—
1924	Krasucki Liberat	Sawicki	—	2	—	—	—	299.13	267.—

Rok	Prezes i jego zastępca	Sekretarz i skarbnik	Członkowie Wydziału	I l o ś ć				Fundusz obrotowy	
				członków	posiedzeń wydziału	zgrom. tygodn.	wycie- czek	Dochód	Rozchód
								Mp.	Mp.
B O R Y S Ł A W									
19/3 1903	Leniecki Józef Rogawski Karol	Miński Kazimierz	Styber Zygmunt	17	—	8	1	—	—
Po przerwie Oddział został wznowiony z dniem 25 listopada 1919.									
1919	Rutkowski Wit. Wieleżyński M.	Gawlik Tadeusz Chobot Gustaw	Karpiński Marcei, Jakubik Franciszek, Pierściński Julian	—	—	—	—	—	—
1920	Jakubik Franc. Wieleżyński M.	Gawlik Tadeusz Karpiński Marc.	Chobot Gustaw, Pierściński Juljan, Dawidowicz —	—	—	—	—	—	—
1921	Kowalski Adam Sołtyński Kaz.	Wojciechowski Machocki Tad.	Ślaczka Kazim., Madejewski Ludw., Kottek H., Holewiński	88	—	2	2	120.008.44	67.258.—
S T R Y J									
1902	Meissner Jan	Przystawski Wł.	—	20	5	12	2	Kor. 83.90	Kor. 61.18
1903	Machniewicz Z.	Hassmann Wład. Gerstinger Karol	—	17	—	—	—	366.72	333.50
1904	Hassmann Wład.	Fuchsa Marjan	—	18	—	1	1	—	—
1905	Hassmann Wład.	Schneider Adolf	—	13	—	—	—	162.85	36.16
Od roku 1906 do 1919 Oddział był nieczynny.									
26/2 1920	Hupczyc Adam Berwid Aleks.	Kornicki Stan. Kwak Leonard	Budziszewski Leon, Peckel Hugo, Trempler Józef, Woź- niak Tomasz	20	—	—	—	Mp. 1.840.—	Mp. 1.804.90
1921	Hupczyc Adam Smoliński Antoni	Kornicki Stan. Woźniak Tomasz	Daum Filip, Durkalec Roman, Kwak Leonard, Tychoniewicz Stanisław	—	—	—	—	—	—
KOMITET TECHNIKÓW POLSKICH W WIEDNIU, 8 STYCZNIA — 31 SIERPNIA 1915.									
1915	Hauswald Edwin	Krause Dr. Jan	Herbst Artur, Krupka Włodzi- mierz, Konopka Alfred, Ku- lakowski Stanisław, Opolski Józef, Odrzywolski S. Regie- L., Sare Józef, Wiktor Stefan	156	—	28	16	Kor. 273.60	Kor. 289.67

FUNKCJONARJUSZ POMOCNICZY TOWARZYSTWA.

Władysław Kulik, urodzony w r. 1876, zajęty w Towarzystwie od r. 1900, a zatem od lat 27, z czteroletnią przerwą z powodu służby wojennej i niewoli rosyjskiej (1914 — 1918), zasłużył się dobrze Towarzystwu, jako cenna, wytrawna i wierna siła pomocnicza, zajęta przy ewidencji członków, ściąganiu

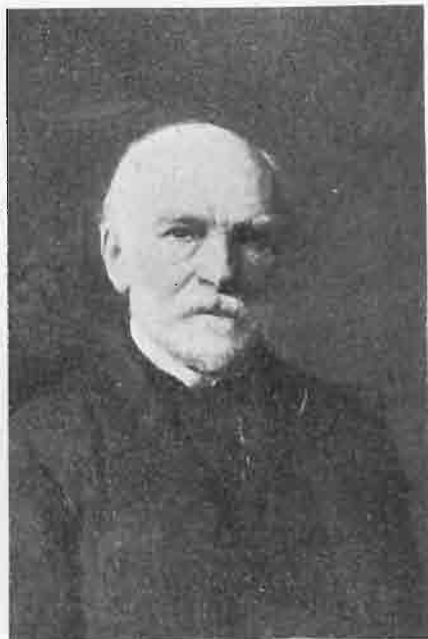

wkładek, ekspedycji Czasopisma i t. d. Osobistość związana ściśle z życiem Towarzystwa w drugim jego dwudziestopięcioleciu, pamięta wiele szczegółów; zna go dobrze i cenią wszyscy członkowie, a przede wszystkim ci, którzy zasiadali w wydziałach.

CZŁONKOWIE HONOROWI TOWARZYSTWA (1877—1926)¹⁾.

† ROMAN Br. GOSTKOWSKI

† Dr. ANTONI MAŁECKI

Dr. PLACYD DZIWIŃSKI

† LUDWIK RADWAŃSKI

¹⁾ Podobizny członków honorowych: J. N. Frankiego, L. Syroczyńskiego, W. Rawskiego, R. Ingardena, S. Świążawskiego, S. Rybickiego, zamieszczono powyżej.

CZŁONKOWIE HONOROWI TOWARZYSTWA.

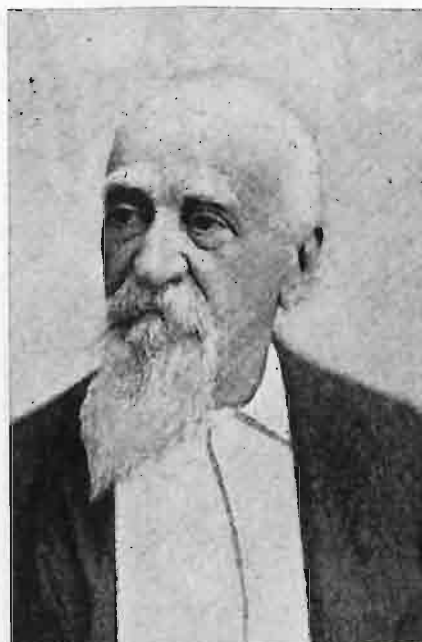
† LUDWIK GOLTENTAL

TADEUSZ FIEDLER

† Dr. h. c. KAROL SKIBIŃSKI

† KAROL MONNÉ

CZŁONKOWIE HONOROWI TOWARZYSTWA.

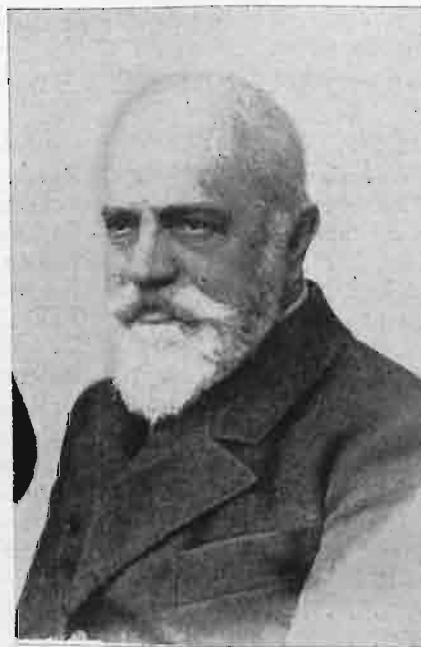
† ROMAN DZIEŚLEWSKI

† KAROL EDWARD EPLER

† JULJUSZ ROSS

† KAJETAN JANOWSKI